

2. Argum. Secundo, aliquis homo secundum idem nomen, & secundum eandem rationem, prædicatur de pluribus: ergo est uniuocum. Antecedens probatur: aliquis homo significat naturam humanam cum modo existendi incommunicabiliter: sed hoc significatum conuenit pluribus secundum eandem rationem: quia Petrus est homo incommunicabiliter existens: & Paulus similiter; & de illis, non solum sub disunctione; sed etiam diuisim, prædicatur dicitur enim: Petrus est quidam homo: & Paulus est quidam homo.

3. Argum. Tertio, aliquis homo potest esse subiectum contradictorium: ista enim enuntiationes: omnis homo est animal: aliquis homo non est animal: contradictoriae sunt: ergo est terminus communis uniuocus.

Confirm. Confirmatur: prædicatio hæc vera est: omnis homo est aliquis homo: ergo non significat rem aliquam determinatam: alias enim propositio esset falsa, sicut ista: omnis homo est Petrus: vel omnis homo est ille homo.

2. Sentent. Secunda sententia est aliorum asserentium indiuiduum vagum esse æquiuocum, atq; adeo tantum de pluribus æquiuocè prædicari: sicut hic terminus Petrus.

3. Sentent. Tertia sententia est Doctoris quæst. secunda de Specie, & in hac quæst. ac quæst. sequente pro qua notandum primo: quod indiuiduum vagum est terminus communis affectus his signis particularibus, aliquis, quiddam, & alijs similibus: ut aliquis homo.

2. Notand. Secundo notandum ex Doct. in præsentis, item ostenditur ostensue: quod syncategorema positum à parte subiecti non est pars subiecti, sed est determinatio subiecti: positum uero à parte prædicati est pars prædicati: & ultra hoc determinat aliam partem prædicati tantum: sed nullo modo determinat subiectum.

1. Nota. Tertio notandum ex Doct. ad secundum, quod indiuiduum vagum est quasi medium inter terminum communem, & terminum singularem determinate sumptum: distinguitur enim à termino communi uniuoco: quia hic immediate significat rationem communem pluribus; quæ non significat indiuiduum vagum: distinguitur etiam à termino singulari determinate sumpto: quia hic significat determinate modum existendi determinatum; & certum: indiuiduum autem vagum significat singulare determinatum, in determinate tamen, uage, & indefinite; hoc scilicet vel illud.

Conclusio. Dicendum: indiuiduum vagum, ut aliquis homo, non significat hominem in communi; nec determinate aliquod indiuiduum in particulari; sed uage, cõfuse, & indeterminate: hæc est Doct. locis citatis, quam sequitur Valera lib. 1. dist. 4. art. 2. quæst. 4. & probatur primo: tum ex uisibus nominis indiuidui uagi, quod denotat significare uage, hoc, vel illud. Tum etiam ex illius resolutione: resoluitur enim per descensum disunctiuum: ut in Summulis patuit: ergo.

Secundo, quidquid est commune uniuocum, potest affici signo uniuersali, & particulari, cum possit accipi copulatiue, & coniunctè, pro omnibus suis particularibus simul: vel disunctiue,

pro hoc vel illo: sed aliquis homo non potest affici huiusmodi signis: non enim dicitur, omnis aliquis homo: aut aliquis aliquis homo: ergo non significat rationem communem.

Tertio, hic terminus, aliquod indiuiduum, non significat aliquam rationem communem omnibus indiuiduis, sed hoc, vel illud indiuiduum uage, & indeterminate: ergo, nec aliquis homo: quia idem est dicere: aliquis homo currit: ac aliquod indiuiduum hominis currit.

Ex quibus patet: quod licet Doctor s. sed forte aliquis homo dicitur: aliquem hominem non significare primam substantiam, nec determinate, nec indeterminate: & quod iste modus dicendi uideatur conuenientior primo: nihilominus in eius doctrina communi stando priori modo standum est, ut ex locis supra dictis constat.

Ad argumenta: ad primum patet ex dictis: nam hic homo significat primam substantiam determinate: aliquis homo uero indeterminate: & hoc ad eorum distinctionem sufficit.

Ad secundum dico: quod aliquis homo tantum significat hoc, vel illud indiuiduum: & idem prædicatur de pluribus: quia habet quendam communis: cum indeterminate significet.

Ad tertium dico: quod aliquis homo est cõtradietorium particulare.

Ad confirmationem dico, illam prædicationem esse veram propter modum communem, quem importat aliquis homo.

ARTIC. II.

Quæ sit ratio formalis huius Prædicamenti?

ALIQUO modo ex supra dictis quæst. vnica Antepredicam. artic. 3. & 4. patet huius difficultatis solutio, quam Doctor, ut nimis facilem in præsentis prætermisit: sed pro illius pleniori intelligentia notandum primo: quod ly, per se, quod, modum intrinsecum huius generalissimi constitutum, supra appellauimus, prout ad præsens attinet; multipliciter sumitur. Primo, ut distinguitur contra per accidens: in quo sensu, per se, importat ens per se unum, perfectum, & completum; siue sit substantia; siue accidens, quale est in decem generis diuisum. Secundo, sumitur pro esse completo essentia, existentia, & subsistentia. Tertio, sumitur pro modo positio, & reali entis absolute, ad quem consequitur non esse in alio: & ut sic est duplex: completus, & incompletus: primus est, qui debetur, vel qui sequitur ad substantiam prædicamentalem: secundus est modus substantia incompletæ, ut materia, vel forma; & tale esse per se in communi; ut abstrahit à completo, vel incompleto; consequitur ad substantiam transcendentalem, & communem ad omnem substantiam, completam, & incompletam, distinguitque eam ab accidente etiam transcendentem sumpto, abstracto à completo, & incompleto; cui, ut sic, conuenit esse in alio: quod esse,

Corollar.

Ad primū.

Ad secundum.

Ad tertium.

Ad confirm.

1. Notand.

esse, in, præsupponitur ad inhærentiam, siue actualem, siue aptitudinalem: nam inhærentia aptitudinalis est passio accidentis; & esse, in, est modus eius intrinsecus, qui semper proprijs passionibus præsupponitur.

2. Notand. Secundo notandum: substantiam multipliciter dici: primo pro cuiuscunque rei essentia; quæ, ut sic, Græcè dicitur vsia; in quo sensu est ad substantiam, & accidens communis. Secundo, sumitur pro quacunque re, quæ non sit accidens: siue sit substantia completa, siue incompleta; siue nitave, aut infinita. Tertio, pro substantia completa finita: & hoc ultimo modo, ut abstrahit à substantia completa, & composita ex genere, & differentia; & ab omni existentia, seu subsistentia est genus supremum diuisi Prædicamenti, constitutum tantum ex ente reali per se, & ex alia quidditate nobis ignota; ad quam sequitur modus essendi per se abstrahens ab omni modo essendi per se, essentia; existentia; & subsistentia: & substantia in hoc sensu sic notificari potest: est ens per se incompletum, cui per se existere, & subsistere independentem debetur: sicut etiam substantia transcendentis potest explicari: est ens, cui conuenit esse per se independentem ab alio, ut à subiecto inhærentis: quod addo, propter formas substantiales; & substantias secundas, quarum illæ sunt in materia, ut in subiecto informationis, sed non inhærentis, & istæ sunt in primis, uelut partes in toto.

3. Notand. Tertio notandum: quod Prædicamenta, uel sumuntur in ordine ad suum diuisum, quod est ens per se; uel prout ad inuicem comparantur: si primo modo; dicuntur decem rerum quidditates: & tunc substantia desumitur ab hoc uerbo, subsistere; si autem secundo modo capiuntur; tunc nouem genera accidentium dicuntur affectiones, & proprietates accidentales substantia; & tunc substantia dicitur illorum subiectum, & fulcimentum; capiturque à uerbo subsistere: quia, ut sic, accidentibus subsistere dicitur; diciturque transcendentem relationem ad accidens; uidelicet, substantiantis ad sustentatum; & informati ad informans: sicut, è contra, accidens dicitur ad eam relationem sustentari ad sustentans, & informantis ad informatum: ut docet Doctor in tertio sent. dist. 1. quæst. 1.

1. Conclusio. Dicendum primo. Generalissimum substantia; quatenus substantia à subsistendo dicitur; est gradus entis realis per se, cui debetur esse in se, & per se: hæc debet esse communis: & ex dictis constat.

2. Conclusio. Dicendum secundo. Subsistere accidentibus formaliter est ueluti proprietas generalissimi substantia; explicatur: nam sicut in quidditate cuiuslibet accidentis fundatur esse formam, uel actum substantia; ita in quidditate substantia fundatur esse subiectum, & sustentaculum, accidentium: hoc posito probatur conclusio: prius substantia habet suum esse quidditatum; quam sit apta ad sustentandum accidentia: quia aptitudo ad aliquid præsupponit rem, cuius est aptitudo: ergo subsistere accidentibus; cum sit aptitudo: ergo substantia formaliter; erit ueluti passio generalissimi substantia.

Dicendum tertio. Si subsistere accidentibus radicaliter sumatur cū generalissimo huius Prædicamenti essentialiter conuertitur; patet: nam omnis proprietas alicuius essentia; radicaliter sumpta essentialiter conuertitur cum ipsa essentia: ergo, &c.

ARTIC. III.

An generalissimum Substantia in primam, & secundam, diuidatur?

DIVIDIT Arist. substantiam in primam, & secundam, appellans secundam, genera, & species huius Prædicamenti; primam uero in diuisa. Quare non est parua difficultas; quid sit diuisum huius diuisio; & quomodo saluari possit; ne sub aliquo membro diuisi includatur Pro qua si ne argumentis notandum primo, esse differentiam inter unum numero, singulare, indiuiduum, primam substantiam; suppositum; & personam; nam unum numero, singulare, & indiuiduum, in quolibet Prædicamento reperiuntur: cum ibi sint genera, & species. Vnde hæc tria in se pro eodem capiuntur; & important illud; cui diuisi in plures partes subiectiuas repugnat: ut hic homo; hæc albedo. Prima substantia, suppositum; & persona solum in hoc Prædicamento inueniuntur: & habent se, sicut superius, & inferius: omnis enim persona est suppositum; sed non è contra; quia persona tantum in intellectuali natura reperitur; & suppositum in omni natura substantia. Suppositum etiam est prima substantia, sed non è conuerso: quia natura unita uerbo diuino est prima substantia; singularis, indiuidua, ac una numero, & tamen non est suppositum: ut docet si des: de quo in tertio diximus.

Secundo notandum: quod sicut substantia dupliciter dicitur à subsistendo, scilicet, & sustentando: sic etiam dupliciter diuidi potest, in primam, & secundam: primo modo diuisio æquiualebit; substantia, alia communis; & alia singularis; seu alia communicabilis, alia incommunicabilis: si autem secundo modo, proprie in primam & secundam diuiditur iuxta Aristotelis mentem.

Tertio notandum: quod prima, & secunda, substantia, uel mutuo se respiciunt, uel utraque respicit accidens. Si primo modo comparentur; prima substantia proprie dicitur fundamentum secundæ intentionis indiuidui: & secunda dicitur fundamentum secundæ intentionis speciei, aut generis, huius Prædicamenti. At uero si ad accidens comparentur; utraque dicitur subiectum inhærentis: diuersimodè tamen: nam prima est subiectum per se primo; secunda uero per se non primo: quia ratione primæ, quam essentialiter constituit, dicitur actualiter accidentibus subsistere: & hæc est differentia inter primam, & secundam substantiam, prout substantiam à sustentando diuidunt: quæ quidem substantia sic dicta est illis communis, & indifferens, abstrahens ab utraque scilicet

3. Conclusio

1. Notand.

2. Notand.

3. Notand.

4. Not.

sicut substantia à subsistendo est communis ad communem, & singularem.

Quarto notandum: quod secunda substantia, siue à subsistendo, siue à substando, dicatur semper sumitur pro specie infima, aut subalterna, quæ verè sunt entia composita, nò vero pro ipso generalissimo substantiæ: nam hoc, licet genus dicatur, & sit realitas communis, quæ de inferioribus in quid prædicatur; non tamen est proprie secunda substantia: quia non est ens compositum; sed tantum alteri componibile: secunda vero substantia proprie, non solum debet esse alteri componibilis, sed debet esse composita saltè ex generalissimo, & differètia subalterna. Et per hoc patet, quomodo diuisum non includitur sub membris diuidentibus proprie, & formaliter ac quidditatiuè; sed denominatiuè solum, improprie, & accidentaliter. Et hoc videtur Aristoteli in finuare appellans primam substantiam, indiuiduam; & secundam, genera, & species: in quibus generalissimum à ratione substantiæ excludere videtur. Est igitur generalissimum ens completum ex ente per se, & ex propria realitate determinante: non tamen est ens compositum: nam hæc duo habent se ordinate: valet enim: est ens compositum: ergo est completum, seu constitutum: sed non è contra.

3. Conclus.

Dicendum primo. Diuisum in primam, & secundam substantiam, non est aliud ab ipso generalissimo distinctum: probatur: nam si est aliud vel est aliquid superius ad generalissimum; vel illi æquale: vel inferius illo: non primum: quia tunc supra generalissimum, esset aliud generalissimum: nec secundam: quia tunc essent duo generalissima substantiæ: nec tertium: quia tale inferius, aut est membrum diuidentis generalissimi substantiæ; aut non: si hoc secundum: ergo nò potest diuidi in primam, & secundam substantiam: quia quod non est substantia per se, non potest in substantias per se diuidi: si primum: ergo habet pro membro opposito condiuidente aliam substantiam: & sic erit alia diuisio ante istam; de qua inquiri, quæ, & qualis sit: Et cum non sit assignabilis; necessario fatendum est, diuisum esse generalissimum substantiæ.

2. Conclus.

Dicendum secundo. Generalissimum substantiæ, prout à per se subsistendo dicitur; optime potest esse huius diuisionis diuisum: ita vt prima substantia sit idem, quod singulare, seu incommunicabile: & secunda, idem, quod vniuersale, seu natura communis, composita tamen. Probatur: nam prima, & secunda substantia, vt sic, exhauriunt totam potentialitatem diuisi; nec diuisum in membris diuidentibus clauditur; nec aliquid reperitur, quod hanc diuisionem impediatur, imò omnes proprietates, & substantiæ diffinitiones ab Aristoteli traditæ conueniunt primæ, & secundæ substantiæ, vt sic: ergo optime substantia, à subsistendo dicta, poterit esse in hac diuisione diuisum.

Dices: hanc diuisionem etiam in alijs generibus reperiri.

Dico: quod licet hoc verum sit; nihilominus cum ratio cuiuslibet Prædicamenti sit diuersa; etiã diuisum, & membra diuidentia erunt diuersa.

Replicabis: secunda substantia dicitur de prima, & est in prima: vt patet in homine respectu Petri: sed hoc implicat; cum sint membra diuidentia, & vnum non potest esse de cõceptu alterius: ergo substantia à subsistendo non potest in primam, & secundam diuidi.

Respondeo: quod secunda substantia non prædicatur formaliter de prima: nam ratio secundæ substantiæ est esse incommunicabilem; & ratio primæ est esse incommunicabilem: & quamuis secunda de prima, quoad aliqua prædicetur, non tamen quoad omnia, quæ conueniunt secundæ: Petrus enim licet sit homo, non tamen pluribus, in quid, est communicabilis: sicut est homo, quare distinguuntur ex natura rei, quod sufficit ad membrorum diuidentium oppositionem.

3. Conclus.

Dicendum tertio. Generalissimum substantiæ sub illa proprietate, qua accidentibus subscitatur dicitur, est proprie in hac diuisione diuisum: ita vt sit sensus: substantia completa; prout accidentibus subscitatur dicitur; alia est prima, cui per se primo conuenit esse subiectum: alia secunda, quæ per se, sed non primo subscitatur dicitur: hæc (ni fallor) est Aristotelis menti cõformis: & probatur primo: substantia, in ordine ad accidens, est verum subiectum ipsius accidentis: sed non est accidentis subiectum, nisi vt prima, vel secunda: ergo prima, & secunda substantiæ; diuidunt substantiam; vt est accidentis subiectum: ac per consequens ipsa, vt est tale subiectum, est huius diuisionis diuisum.

Secundo, illud est diuisum, cui primo in actu signato debetur accidentibus subscitari: huiusmodi est substantia sub hac proprietate: ergo. Maior est certa: quia diuisum semper membris diuidentibus præintelligitur: ergo illud, quod membris substantiæ præintelligitur, erit illorum diuisum: minor probatur: nam hæc causalis est veritas: idem prima, & secunda substantia in actu exercito subscitantur accidentibus: quia participant naturam potentem subscitari: non vero è contra: quia omnis actus præsupponit potentiam; & non è cõuerso: ergo cum prima, & secunda substantia accidentibus subscitentur actualiter: quia participant naturam, cui primo conuenit subscitari in potentia, qualis est substantia generalissimum sub illa proprietate, sequitur: quod illud erit diuisum in hac diuisione.

Ex quibus constat Molinam 1. part. q. 19. art. 2. disputat. 1. & Suarez in Metaph. disputat. 33. sectione 2. illum asserentem diuisum hic esse substantiam dictam à subsistendo: istum vero esse ipsam dictam à subsistendo: optime vtrumque dicere: quidquid reclamet contra ipsos Arango libro 5. Metaph. q. 1. art. 1. nam loquuntur de substantia in communi, prout est quædam natura, cui subscitari, vel subsistere, siue per se primo, qualis est prima substantia; siue per se non primo, qualis est secunda, competit: ipsa vero ab

vtraque substantia abstrahit, vt nos dicimus, & dicunt Authores prædicti.

(.)

AR.

ARTIC. III.

Quæst. & qualis, sit hæc diuisio substantiæ, in primam, & secundam?

CIRCA huc articulum variæ sunt Doctorum opiniones, quas referunt Arango quinto Metaph. quæst. 1. Art. 2. & noster Valera in Logica lib. 2. dist. 3. quæst. 5. sed quia omnes facillimè concordari possunt: dempra illa, quam tenet Hurtado sequens Franciscum Sanctium Brocentem in opusculo contra errores Dialecticorum cap. 3. negantem non esse hanc diuisionem realem, aut rationis; vniuocam, vel Analogam, quæ sententiã, vt temeraria in hac materia, relinquatur; idè pro aliarum intelligentia, & præsentis Articuli elucidatione notandum primo, quod hæc diuisio potest intelligi de substantia dicta à subsistendo, vel à substando: vnde sicut subsistere, vel substare; potest considerari; vel in actu exercito; vel in actu signato; hoc est, vel prout per se primo conuenit indiuiduis, vel prout per se primo conuenit naturis communibus: sic substantia à subsistendo: v. g. dicta, potest diuidi, & ordinari, quoad actum exercitum, vel signatum: si primo modo, ordinatio incipit ab indiuiduis: scilicet, Petrus, homo, animal, corpus, substantia; & ita indiuidua dicitur primæ substantiæ; & naturæ communes dicuntur secundæ. Si vero substantia ordinetur quoad actum signatum; è contra sit ordinatio: & in hoc ordine naturæ communes sunt primæ substantiæ, & indiuidua sunt secundæ.

1. Notan.

2. Notan.

3. Conclus.

Secundo notandum: quod, vt q. 1. de Differentia art. 2. not. 3. diximus, quæ dupliciter potest substantia, quæ est diuisum, ad membra sui diuidentia comparari: Primum, si tam diuisum, quàm membra diuidentia prime intentionali ter sumantur. Secundo, si omnia sumantur secunde intentionali ter. Tertio, si diuisum sumatur prime intentionali ter, & membra diuidentia secunde intentionali ter. Quarto, è conuerso, si diuisum sumatur secunde intentionali ter, & membra diuidentia prime intentionali ter capiuntur.

Dicendum primo. Si diuisum, & membra diuidentia, sumantur pro rebus primæ intentionis, siue substantia dicatur à subsistendo, siue à substando; diuisio hæc est realis: & vniuoca analogæ: quod sic realis patet: quod autem sit vniuoca analogæ probatur: nam quomodocunque substantia sumatur; prima substantia magis participat eius rationem communem; quam secunda: ergo substantia analogicè in illas descendit. An recedens probatur: nam si substantia sumatur à subsistendo in actu signato; homo: verbi gratia, est magis substantia, quam Petrus: tùm quia dicit totam quidditatem Petri: tùm quia passionem propriam per prius conueniunt illi, quam Petro: tùm quia ipsa substantia per ipsas naturas communes descendit ad indiuidua: ergo naturæ communes, prout in actu signato primæ substantiæ dicuntur; sunt magis, & principiores substantiæ, quam secundæ: quia illis per se primo subsistere conuenit.

Si autem prima substantia sumatur à subsistendo in actu exercito patet; quod Petrus: verbi gratia, sit magis substantia: quia in se plures realitates substantiales continet, quam homo: ergo.

2. Conclus.

Dicendum secundo. Si tam diuisum, quàm membra diuidentia secunde intentionali ter sumantur, diuisio hæc est intentionalis, & generis in species. Hæc est doctissimi nostri Tatareti in hoc cap. dub. primo, & eam tuetur Valera, vt supra. Et quod sit diuisio rationis patet: quod autem sit generis in species, probatur, & explicatur notando ex nostro Anglico, & ex domino Mauricio quæst. quarta vniuers. quod tam secunda substantia, quàm prima, sunt vniuersalia: nam sicut secunda substantia in communi prædicatur de secunda substantia applicata homini, & de secunda substantia applicata animali: sic prima substantia in communi prædicatur de prima substantia singularitatis applicata Petro, & de illa applicata Brunello: vnde ab istis intentionibus denominatis primum, & secundum substantans, abstrahitur ratio substantis, vt sic, quod est generalissimum substantiæ; & diuisum rationis in hac diuisione, quæ est generis in species: vt patet.

Notan.

3. Conclus.

Dicendum tertio. Si diuisum sumatur secunde intentionali ter; id est, pro secunda intentione generis applicata generalissimo substantiæ; & membra diuidentia sumantur prime intentionali ter, pro fundamentis, quibus applicatur prima, & secunda substantia, vt sunt relationes rationis: hoc est pro homine, & Petro: hæc diuisio est accidentis in subiecta, patet: nam secunda intentio est accidens, quod applicatur primis intentionibus, vt subiectis, de quibus prædicatur: ergo, &c.

4. Conclus.

Dicendum quarto. Si diuisum sumatur prime intentionali ter, pro generalissimo substantiæ à parte rei: & membra diuidentia sumantur secunde intentionali ter, pro secundis intentionibus vniuersalis, & indiuidui, applicabilibus primis, & secundis, substantijs fundamentalibus; èt diuisio subiecti in accidentia: hæc est Doct. in fine quæstionis, & Tatareti, vt supra: probatur nam intellecta substantia reali, statim Logicus tribuit illi intentiones, quas ipsa postulat: & cum postulet ex se esse, vel singularis, vel vniuersalis; communicabilis, vel incommunicabilis: idè illi has tribuit intentiones: & quia tales intentiones accidunt ipsi: idè merito hæc diuisio dicitur subiecti in accidentia.

5. Conclus.

Dicendum vltimo. Secunda, & quarta conclusio, sunt Aristoteli conformiores: patet: nam in hac diuisione, vt ait Doct. quæst. prima vniuers. processit, vt Logicus; ergo diuidit per intentiones, de quibus Logicus agit: sed quæ magis ad Logicum pertinent, sunt quæ in prædictis conclusionibus aguntur: ergo.

(.)

ART.

ARTIC. V.

An diffinitiones prima, & secunda substantia, sint recte tradita?

In conclusione prima, sic Primam, & Secundam substantiam Aristoteles diffinit: Prima substantia est, quæ proprie, & principaliter, & maxime dicitur, quæ nec est in subiecto, nec dicitur de subiecto. Secunda vero substantia sunt genera, & species, in quibus in sunt Prima, & de Primis dicuntur. Et de his diffinitionibus discutere intendimus in præsentia: & pro parte oppugnante argumentor primo: secundum Arist. septimo Metaph. indiuiduum in particulari, qualis est Prima substantia diffinitur nequit: ergo frustra hic diffinitur; & si possit diffiniri, non per terminos negativos, ut hic diffinitur, sed per positivos diffiniri debet: cum sit ens posituum in se: ergo male per terminos negativos diffinitur.

1. Argum.

2. Argum.

3. Argum.

4. Argum.

1. Notand.

2. Notan.

prædicamentali constitutum; & sunt naturæ communes per differentias específicas, aut indiuiduales, contrahibiles. Si consideretur secunde intentionaliter; dicit pro formali secundam intentionem, qua refertur ad ea, quibus secundo substat; & à qua secundum subiectum denominatur, substantans omnia prædicata; pro materiali vero dicit naturas communes, quibus talis intentio applicatur.

Tertio notandum: quod sicut intentiones singularis, & Primæ substantiæ, essentialiter distinguuntur: nam intentio singularis limitatur per ordinem ad vniuersale, estque communis omnibus indiuiduis omnium Prædicamentorum: intentio autem Primæ substantiæ sumitur in ordine ad ea quæ substat, ut quod, & est primum subiectum; estque peculiaris huic Prædicamento: ita intentio secundæ Substantiæ, licet sit annexa secundæ intentione generis, & speciei; tanquam cum requisita conditione, ut sit secunda substantia: quia secunda substantia in vniuersali dicitur substatere accidentibus; & ideo debet esse genus, aut species: nihilominus essentialiter distinguuntur: quia intentio generis, aut speciei, est in ordine ad inferiora: atque ad ea, quæ rationem materiæ habent respectu illius: prædicabile enim habet rationem formæ respectu subiecti, de quo prædicatur: at vero secunda Substantia non est respectus ad inferiora; sed ad ea, quibus substat: ac per consequens ad ea, quæ respectu illius habent rationem formæ; cum ab eis secunda substantia afficiatur. Ex quo fit; ut intentio generis, & speciei, sit omnibus Prædicamentis communis: intentio autem substantiæ secundæ sit huic tantum Prædicamento peculiaris.

Dicendum primò. Diffinitiones istæ potius notificationes, seu Descriptiones, appellandæ sunt; & ut sic, sunt optime assignatæ. Prima pars patet; nam Prima substantia per negationem duplicem diffinitur: Secunda vero per genera, & species, & in numero plurali; quæ omnia verè diffinitioni conuenire nequeunt.

Secunda pars patet: nam per has Descriptiones manifestatur, quid his substantijs conueniat. Prima enim substantia habet esse subtractum, & subiectum primum, omnium prædicatorum, tam substantialium: quia de illa omnia dicuntur; & ipsa de nullo alio subiecto: quàm accidentalium: quia primo omnibus substat; & ipsa in nullo alio subijcitur: ergo optime describitur per hoc, quod non est in subiecto, nec dicitur de subiecto: nam ad illud posituum sequitur ista negatio. Secunda etiam substantia tantum in generibus, & speciebus, fundatur; & ideo optime per genera, & species, describitur.

Dicendum secundo. Prima, & Secunda substantia, sic diffiniri possunt. Prima substantia est ens per se completum per se primo substantans, & subsistens. Secunda vero substantia est ens per se compositum, quod aptum est de Primis substantijs in quid prædicari, & cui secundario substatere conuenit. Ad argumenta patet ex dictis.

3. Notand.

1. Conclus.

2. Conclus.

QVÆST. II.

An ista consequentia teneant formaliter: Animal prædicatur de homine: ergo de aliquo homine: Color est in corpore; ergo in aliquo corpore?

Alia vero omnia, aut de subiectis dicitur principalibus substantijs: aut in subiectis eis sunt. Hoc autem manifestum est ex his, quæ per singula proponuntur: ut animal de homine prædicatur: ergo & de aliquo homine prædicabitur: nam si de nullo aliquorum hominum; nec omnino de homine prædicaretur. Rursus, color in corpore est: ergo in aliquo corpore: nam si non in aliquo singulorum, nec omnino in corpore, &c. Cap. eo.

VERITUR de consequentijs, quas facit Aristot. ad probandum istam conclusionem: scilicet, Animal prædicatur de homine: ergo de aliquo homine: & Color est in corpore: ergo in aliquo corpore: utrum huiusmodi consequentiæ teneant formaliter? Quod non videtur: quia nec alibi tenet: species prædicatur de homine: ergo de aliquo homine, ubi est eadem forma arguendi.

Item, videtur esse fallacia consequentis, à superiori non distributo ad inferius: & ita positio consequentis, quæ consequentia non valet.

Item, terminus de se est indifferens ad omnem suppositionem: igitur, si arguatur ab ipso sumpto absolute, ad ipsum sub vna suppositione tantum, arguitur ab in differenti ad determinatum, & ita fit fallacia consequentis: sic est in proposito.

Item, eadem ratione, quæ illa consequentia tenet, videtur ista tenere: Animal prædicatur de omni homine: igitur aliquod animal: sed non valet ista: igitur nec illa. Probatio maioris: vtrobiq; fit similis descensus: nisi quod hic in subiecto; ibi in prædicato, quæ diuersitas non

impedit: cum omnis vniuersalis possit conuerri, sumptis terminis vniuniformiter. Probatio minoris: quia antecedes est verum, & consequens falsum.

Item, pari ratione sequeretur: Animal est omnis homo: ergo aliquod animal, quod non est verum: quia antecedes verum, & consequens falsum: quia sua contradictoria vera. Quod antecedes sit verum, patet: quia animal est homo, in quantum homo: igitur omnis homo. Antecedes istius patet: quia animal per naturam hominis est homo: igitur in quantum homo: consequentia patet per Arist. 1. Priorum cap. de reduplicatione.

Text. 350

Item, destructis primis, animal prædicatur de homine; & non de aliquo homine: quia nullus est: igitur consequentia non valet.

Ex hoc etiam sequitur, aliam conclusionem Arist. esse falsam: scilicet, destructis primis, &c. quia eis non existentibus, possunt Secundæ substantiæ prædicari de se inuicem per se: igitur, & manere: quia Secundam substantiam esse esse prædicatum essentialiter in genere substantiæ.

Ad oppositum est Arist. & probat vtrâq; consequentiâ inferendo ex opposito consequentis oppositum antecedentis.

Dicendum, quod hæc consequentia est bona: Animal prædicatur de homine: ergo de aliquo, sumendo prædicari, ut hic sumit Aristot. scilicet, superioris de inferiori in genere; decurrit enim super hanc regulam: Quando alterum de altero prædicatur, &c. quæ valet hanc, quod est prius priore in genere, est prius posteriore.

Intelligendum etiam, quod hæc consequentia tenet descendendo ad illud hominem: ubi est Prima substantia determinata, & determinate: quia sequitur, si Animal est prius homine; igitur isto, sed Arist. inferendo inter de Prima substantia determinata, in determinate tamen, sicut ponitur per hoc, quod est aliquis homo, quia sic sumitur oppositum consequentis.

Sed de alia consequentia color, est in corpore, igitur in aliquo, est magis dubium quia non tenet per regulam supra dictam.

Dicitur, quod tenet de accidentibus communibus, per locum à maiori, quia illa prius insunt Primis substantijs, quàm Secundis, licet è conuerso contingat de Proprio.